

ESEK

astagabb betű-
50 lej. Allást-
hirdetések díja
egy továbbitunk
nyezési hírek díja
lej.

sósfürdőn שר
nyilik meg jul.
es pártfogást kér
é.

k jól főző zsidó
t azonnali belé-
gentura Comer-
ssov, Tehénpiac.

ítés

ter-kötő
lyamomat
-én megnyitot-
Szvetterkötésre
rövid idő alatt
sen kitanitok.
renner
gyára Satumare
reliana (Tomp-

lt jókarban levő
és gipsztöltésre
szűköt bármilyen
phen veszek. —
őzsef, Turda, a
le Gipsz Moldo-
pérlője. 2832

, intelligens,
német, magyar
széles, a háztar-
siben jártas, tel-
a zsidó urilány,
llásos zsidó csa-
jánlkozik házi-
nak vagy gyer-
llé, hol otthonra
latot. „Hűség”
kiadóba kér.

ator

óbban besze-
p, hitelképe-
részet ked-
ezmény.

ein I.
Perdinand 69

. 900 méter ma-
tikus üdülőhe-
s 15-iki kezdet-
ba ágyemű nél-
Egy szoba napi
0 lei. Olesó שר
sut kétszer na-
nyengélekedőnek
sugar kura. —
és július 5-ig —
Borgóprund.

tól félpercnyre
kész ház eladó.
Str. Baron L.
sz. Fraternitas-

lag belváros-
különbejárata
utorozott

**obát
eres**

leg fürdőszo-
sználattal juli-
Megbízható
jellegre a ki-
Telefon 977.

a-u. végén egy
konyhás, esetleg
ba konyhás lakás
olesón kiadó. —
etni lehet a Fra-
nyomdában Str.
Pop 10.

szerszükség, kiadó-
hivatal és nyomda:

Cluj-Kolozsvár, St. Baron
L. Pop (Brassai-utca), 10.

Telefon:
szerk. és kiadóhivatal
9-77

24. N. Sz. — — — 2-28

Egyes szám ára pályá-
sváron és vidéken 5 lej
Bakarestben is 5 lej

UJ KELELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELOFIZETESI ÁRAK

Romániában
Egész évre — — 1150
Félévre — — — 600
Negyedévre — — 320
Egy hónapra — — 110

Csehszlovákiában
Egy hónapra Ck 40—
Egyes szám — — 3—

1927 junius 28 Kedd

Cluj-Kolozsvár * X évfolyam * 142 szám

5687 Sziván 28

**Maniu Gyula
nyilatkozik az Uj Keletnek
a választási visszaélésekről, a nemzeti pa-
rasztpárt választási kilátásairól és a Zsidó
Választási Blokkal kötött kartellról**

(Cluj-Kolozsvár, junius 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Maniu Gyula, a nemzeti parasztpárt vezetője, aki a párt országos választási ügyeinek irányításán kívül igen intenzíven vesz részt az erdélyi választási kampány levezetésén, ma délután 11 órakor expresszül Bukarestből ismét Kolozsvárra érkezett. Párthívei és az itteni pártvezetőség tagjai sűrű csoportokban keresték fel Maniut, hogy a vidékről beérkezett helyzetjelentésekről beszámoljanak. Már a kora délutáni óráktól kezdve késő estig a párhelyiség irodáiban nyüzgő élet lüktetett, mert a vidéki iratok kiküldöttei személyesen jöttek el jelentést tenni azokról a visszaélésekről, amelyeket egyes hatóságok követtek el a vasárnapi gyűlések megakadályozására.

A választási terror ellen

Munkatársunk ma felkereste Maniut, aki a választással kapcsolatos helyzetről és a hatósági tulkapások megakadályozására tett intézkedésekről a következőkben volt szíves nyilatkozni:

— Szinte jellemző, — mondotta Maniu — hogy amint a liberálisok átvették a kormányhatalmat, az egész vonalon, mint egy parancsra megkezdődtek a választási terrorok és hatósági tulkapások. Eppen azért szükségesnek tartottam nyomban érintkezésbe lépni Ducával, aki az intervenció hatása alatt rendeletileg visszavonta az Averescu-kormányt az intézkedését, hogy egyik megyéből a másikba csak permisszellel lehessen átmenni és a legszigorúbban betiltotta a barriér-rendszert.

— Kegyelmes úram, mint látjuk, a rendeletek nem volt valami nagy eredménye... — vetették közbe.

— A kormány tagadja, mintha az ő intervenciójából fakadnának ezek a terrorisztikus hatósági megünyilvánulások és csupán a helyi hatóságok tulbuzgóságának tulajdonítja. Tegnap egyelőként több helyen ismét megakadályozták a csendőrségek a nemzeti parasztpárti gyűléseket és ezért intézkedtünk, hogy a párt főtitkára, Madgearu Virgil erélyesen járjon közbe Ducánál, hogy ezek a visszaélések megszűnjenek.

Senkinek sincs oka félni politikai meggyőződése miatt

Munkatársunk azután behatóan informálta a nemzeti parasztpárt elnökét a máramarosi speciális terrorról, amely megfélemlíteni igyekszik Máramarosnak öntudatos zsidó lakosságát.

— A máramarosi speciális terror ügyében — mondotta Maniu Gyula — külön is intervenciót tartom hang-súlyozni, hogy senkinek sincs oka félni politikai meggyőződése miatt semmilyen körülmények között sem, de különösen ma nem, amikor az uralkodó maga is kifejezte legfelsőbb óhaját, hogy a választásokon tiszteletben kell tartani minden polgár szabad véleménynyilvánítási jogát.

A liberálisok idegesek

— Milyennek itéli meg a választási helyzetet és a párt esélyeit?

— Tegnap Bukarestben a nemzeti parasztpárt nagygyűlést tartott, amelyen szinte várakozáson felüli tömegekben vettek részt a választók. De nemcsak a fővárosban, hanem az

egész ókirályságban és különösen Erdélyben és a Bánátban állnak a választók pártunk mellett. Ezt még a liberálisok sem tagadják és csakis ennek tudható be az az idegesség, amely ugy a kormányt, mint a liberális párt vezetőit uralja, mert nem bíznak az eredményben. Eppen ezért nem kétséges, hogy különböző eszközökkel igyekeznek majd befolyásolni a választásokat és változatos trükkökkel változtatni az előrelátható eredményen, de tekintve Ófelsége határozott kívánságát a választások tisztaságára és a közvélemény nyomását, a kormány végeredményben olyan erőszakos eszközökhöz, amelyek a választókat akarattal megnyilvánításában ténylegesen befolyásolnák, még sem fog merni igénybe venni. Különben is az

A belügyminiszter cáfolja, hogy a választások szabadságát korlátozó rendeleteket adott ki

A miniszterelnököt, a belügyminisztert és a központi választási bizottság elnökét óráról-órára tiltakozó táviratokkal árasztják el, amelyekben az egyes ellenzéki pártok helyi megbizottai választási visszaéléseket panaszolnak. Az ellenzéki listák benyújtásánál is több helyen különböző nehézségeket támasztottak, de különösen sok a panasz a választási propaganda-plakátok szabad terjesztésének és a választási gyűlések tartásának megakadályozása miatt.

A tegnapi nap folyamán az a hír terjedt el, hogy Duca belügyminiszter körrendeletben utasította a közigazgatási hatóságokat a választási szabadság korlátozására.

A belügyminiszter ma a bukaresti sajtóban hivatalosan cáfolja azokat a híreket, mintha a választások szabadságát korlátozó intézkedéseket bocsátott volna ki. Duca belügyminiszter újlag hangsúlyozta, hogy a kormány a választási sza-

ország dolgozó, produktív népének ragaszkodása a párthoz, már nem is pártmozgalom, hanem népmozgalom, győzelmünk tekintetében tehát nem lehetnek kétségeink.

A román nép és a zsidóság

— Hogyan itéli meg a párt a zsidó választási blokkal való kollaborációt?

— Mint nemzeti alapon álló párt igen örvendünk és nagyrabecsüljük a zsidó választási blokkal való kollaborációt és úgy gondolom, hogy az erdélyi és bánáti zsidó népnek az a része, amely velünk tart, velünk küzd és velünk fog győzni — a legjobb, a legelőrelátozóbb és egyuttal a leghazafiasabb politikát követte. Nagyrabecsülöm a zsidóság segítségét és meg vagyok róla győződve, hogy ki fog tartani a népjogokért, az erdélyi és bánáti szociális és gazdasági jólétért való küzdelemben.

— Elítélendőnek tartom — folytatta Maniu — a zsidó nép azon részének magatartását, amely a liberális párt gazdasági kizsákmányoló és türelmetlen, centralisztikus politikáját támogatja és ebből a szempontból — nem győzöm eléggé hangsúlyozni — igen örvendek, hogy a zsidó nép többsége szolidaritást vállalt az erdélyi és bánáti románság azon törekvésével, hogy ezt a politikát visszautasítsa,

badság elvén áll és a felmerült panaszokat a közigazgatási vezérfelügyelők meg fogják vizsgálni és szükség esetén el fognak járni.

A belügyminiszter nyilatkozata igen megnyugtató lenne, ha ezzel a nyilatkozattal egyidejűleg annak is hire jött volna, hogy a kormány valamelyik helyi hatóság ügyvezetett tulbuzgóságát megtorolta. A legfrisebb példák azonban, különösen a máramarosi eset, egyelőre ennek a homlokegyenest ellenkezőjét bizonyítják.

A ma esti bukaresti lapok egy újabb választási atrocitásról adnak hírt Marasestiből, ahol Graur volt képviselő a nemzeti parasztpárti szervezet vezetőjét egy kortescsoport bántalmazta és több helyen súlyosan megsebesítette. Graurt a focsanii kórházba szállították. A volt képviselő táviratot intézett a belügyminiszterhez, amelyben panaszt tesz a marasesti rendőrség ellen, amely bünrészes az esetben.

Amnesztia főrvény készül az új parlament elé

A bukaresti lapok arról adnak hírt, hogy a kormány általános amnesztia gondolatával foglalkozik. A lapok szerint az amnesztia tervét az igazságügyminisztérium már is vizsgálat tárgyává tette és az új parlament elé kerülő törvények között a legelső helyen fog szerepelni.

A kormány az amnesztia-törvénnyel törölni akarja a még folyamatban lévő háborus pereket és mindazokat a katonai és politikai pöröket, amelyek a háborus bűncselekmények kötetében a hadbíróóságok előtt folynak. Az amnesztia-törvény tervezete szerint a már kiszabott büntetéseket el fogják engedni.

A bukaresti sajtó meglepéssel regisztrálja az amnesztia híret és örömmel állapítja meg, hogy végre a megbékülés szellemében likvidálják azt a sokezer pört, amely a háboru óta folyik a különböző hadbíróóságok előtt.

A bírói eljárást felfüggesztik az amnesztia-rendelet megjelenéséig

A mai minisztertanács az amnesztia kérdésével foglalkozott és elhatározta, hogy törvényjavaslatot készít a háboru folyamán 1917. január 1 ig elkövetett katonai deliktumok amnesztiajáról, továbbá más deliktumokról is,

amelyeket 1916. augusztusig, a hadüzenet napja előtt követtek volt el. Az amnesztia mintegy 20.000 dezertálási pert érint és lecsillapítja az emiatt aggódo érdekelteket. Elhatározta a minisztertanács, hogy mindaddig, míg az amnesztia törvényhozási uton elintézhető lesz, a bírói eljárást ezek ellen a delikvenssek ellen felfüggeszti. Az igazságügyminiszter megbízást kapott az amnesztiaiban részesültek kimutatásának elkészítésére.

Elhatározta a minisztertanács, hogy módosítja a CFR-törvényt és a CFR-alállamtitkárságot megszünteti.

Fildermann liberális propagandát jön csinálni Kolozsvárra

Értesülésünk szerint szerdán Kolozsvárra érkezik dr. Wilhelm Fildermann bukaresti ügyvéd, az Uniunea Evreilor Romani elnöke, hogy itt a liberális listának csináljon propagandát. Fildermann dr. volt tudvalevőleg az Uniunea és a liberális párt között megkötött választási egyezmény szerzője. Fildermann szerdán délután az iparkamara termében nyilvános gyűlésen liberális propagandabeszédet fog mondani.

A bécsi verdikt

Grozavescunét felmentették és a világ hisztériáinak titkos világszövetsége hangos tapssal ünnepli a bécsi esküdtörvényszék jó szívet. Az öntudatos értelem azonban megdöbbenéssel áll meg az ítélet előtt és csöndes kétségbeeséssel kérdezi: hát már a bíróság is hatása alá kerülhetett annak a rettentő élet-leértékelő folyamatnak, mely revolvért nyom ideges asszonyok és félbolond férfiak kezébe, hogy mint modernizált fátum irtás ki közülünk azokat, akiket szeretünk, vagy akikhez megbecsülésünk tapad?

Ez az ítélet, mely egynemely asszonynak felfuvalkodott elégtételzésre ad alkalmat, ép oly korszerű produktum, mint Hartmann és Denke idegrendszerre volt, mely emberhusevben találta meg kielégülését, a középkor, sőt a történelemelőtti idők kísértetjárása. Látszatra az irgalom és megbocsájtás szelleme lengi körül, a valóságban azonban a hisztéria glorifikálása, mely külön polgárjogot vivott ki magának korunkban.

Nincs mentség rá és minden magyarázat, amely magyarázni akarja — szofista magyarázat. Mert a tény az, hogy Grozavescuné őt, őt azért, hogy önzését kielégítse, hogy szankcionálja azt a középkori felfogást, mely szerint a férj, vagy a feleség a házasság intézményében magántulajdoni tárggyá válnak, akik egymással szabadon rendelkezhetnek. Angliában a XIX. század hajnalán, Dickens fellépésének idején a gyermekeket tekintették magántulajdonnak, akiknek életével a szülő szabadon rendelkezhetett, a felelősségrevonás veszedelme nélkül. Dickensnek kellett jönnie és nyomában egy erőteljes társadalmi mozgalomnak, hogy ez a barbár és kegyetlen szokás megsemmisüljön, — ám odáig még nem jutottunk, hogy egy még vérlázítóbb szokás: a házastársak egymásfölkötti rendelkezési joga az emberi tévelygések lomtarába kerüljön.

Ha Strindberg élne, most minden bizonyos gyilkos gunnyal telített pamfletben tiltakozna a bécsi bíróság ítélete ellen és abban nem a tévedést, hanem a női gonoszság és intrika diadalát látna. Grozavescuné azonban az ítélet lényege tekintetében nem hibás. Az atmoszféra és a mentalitás a bűnös, mely tettét értelmezte és a bíróságot felmentő ítéletre befolyásolta. Ez a verdikt a féltékenységet joggá emelte és impulzust, felbátorítást adott arra, hogy hasonló esetek megisméltódhessenek.

Holott a féltékenység bármennyire emberi és bármennyire érthető egyébként, abban a pillanatban, amikor fegyvert emel a féltettre, époly veszedelmes és époly megtorlásra érett valami, mint a rabló szándéka és indulata, mely jogosnak érzi a rablást, mert hiszen az kielégülést jelent számára.

A szerelem, bármily mély és bármily lángoló legyen, nem az örökkévalóság jegyében adatott az emberek kincséül. Elmúlik, vagy legalább is enyhül az idővel s tragikuma abban adódik, hogy rendszerint nem egyszerre múlik el mind a két félnél. Grozavescunál elmúlt akkor, amikor feleségében még tombolt. Ez tragikus valóság volt, amely fájt, nagyon fájt, hogy Grozavescunának, de más konklúzióra nem jogosíthatta fel elszenvédőjét, mint arra, hogy szenvedjen, vagy félreálljon férje útjából.

És ő nem állott félre, hanem a halál esz-közével félreállította az utból férjét. Bosszút állott olyasmért, amiért nem vagyunk, nem lehetünk felelősek, mert érzéseinket nem szabályozhatjuk, mert szerelmi vágyainkat épugy nem konzerválhatjuk, mint életünket. A legdogmatikusabb gondolkodó és reformer gondolatvilága is változhat, van kitéve: fejlődik, vagy visszafejlődik, új értelmezésekbe fordul, vagy új értelmetlenségekbe, hogyan várhatjuk, hogy éppen érzéseink maradjanak örökkévalóak? Abszolút hűség csak teóriában van, de van hűség, amely pietáson, mélyes szereteten, emberi meggondolásokon nyugszik — azokkal, vagy azzal szemben, akik, vagy aki a vágyak és lángolások elmúltával is sorsot jelent számomra, vagy sorsot jelentenek számunkra. Akihez, vagy akikhez feledhetetlen emlékek, gyönyörnek és megindultságnak emlékei fűznek. Am ezek is elhalványodhatnak az idővel, úgy, mint a meggyógyult sebek nyomai, mint a fájdalom, amelyet örömök feledtetnek. Grozavescuné feleségéhez nem fűzték ilyen mélyesség emlékek és kötelek. Az első mámor elszálltával ez az asszony csak terhet jelentett férje számára s ha ezt az asszony nem volt hajlandó

akceptálni, úgy ez egyéni büszkeségének hiányára vall.

Grozavescunának el kellett volna válnia férjétől és bizonyos, hogy ha Grozavescuné jelentéktelen kispolgár lett volna, el is vált volna tőle. De Grozavescuné híres és dédelgetett ember volt — sok pénzt keresett s felesége ehhez a hírnévhez, az anyagi lehetőségekhez ragaszkodott, amiket nem akart megosztani senkivel, mert azt hitte: a házasság által kizárólagossági jogot nyert mindezekre. Nem anyagiassága vezérelte, mert akkor nem ölte volna meg férjét, csupán hisztérius gög és hiúság, hatalmi örgöngös, mely képtelen belátni, hogy a világ nagy és színes és a szeméinket nem tarthatjuk zárva: meglátunk másokat is, akik vonzóbbak lehetnek nálad, vagy nálam, vonzóbbak és érdekesebbek.

Lehetetlen még elképzelni is, hogy ha Grozavescuné őszintén beszél férjével, az ne egyezett volna bele abba, hogy utjaik szépen, előkelően, csendben, harag és gyűlölet nélkül váljanak széjjel. Grozavescuné minden bizonyos anyagiilag is gondoskodott volna asszonyáról (ez kötelessége is lett volna) s Grozavescuné is megtalálta volna még életében azt a férfit, aki

féltékenységi örületének rabjává szegődik.

Am Grozavescuné, aki férjét vádolta meg halál porában azzal, hogy silány intellektus volt, jómaga is igen alacsony értelmi szinten mozgott. Csak indulatai vezérelték, óriásra dagadt önzése, mely képtelen megértésre és szelid szeretetre. Még elképzelni se tudta, hogyan válhat meg egymástól két ember szeretetben és megértésben, anélkül, hogy gyűlölködniök kellene. Hogy a véges emberi életnek nincsenek végtelenségei. Hogy az egyén nem lehet oly nagy, vagy oly kicsiny, hogy az élet, sors, halál, ég és föld középpontjának érezhesse magát, akiért a csillagok keringenek és folyóvizek folynak.

A bécsi esküdtörvényszék ítélete ezt a pathologikus egocentrizmust igazolta, sajnos, veszedelmes következmények árnyát idézve fel általa.

A hisztériák ujjongása a bécsi ítélet felett egy gyilkossági epidémiának nyitánya, mely már is áldozatot követelt.

Félt, hogy ez az epidémia a végén is oda-vezet, hogy a válságha került házasság és a válságha került szerelem mai formáit és vonatkozásait végső veszedelembé dönti. Mert hiszen a férfiak is gondolkoznak... Salamon László

A kolozsvári zsidó Árvabál megtámadása a hadbíróóság előtt

A tanuk egyrésznék meg nem jelenése miatt elhalasztották a tárgyalást

(Cluj-Kolozsvár, június 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Egy szomorú emlékeztető téli éjszaka epilógusa került ma délelőtt a kolozsvári VI. hadtest hadbíróósága elé: mára tüzte ki a kolozsvári katonai ítélőszék az elmúlt év decemberében az Erdélyi Zsidó Árvagondozó bálja ellen elkövetett támadás résztvevői bűnperének tárgyalását. Csaknem félévig tartott a támadók ellen lefolytatott vizsgálat, hat hónap alatt kétszáz oldalra szaporodott fel az ablakbetörésbe, verekedésbe, majd általános pánikba fulladt jótékonycélu bál éjszaka aktacsomója. Több mint száz tanut hallgattak ki az előzetes vizsgálat során és a tanuvallomások teljes világosságot derítettek a december 18-iki éjszaka történeteire, amelyek eredményeképpen nyolc kolozsvári diáknak kell felelnie a katonai igazságszolgáltatás kolozsvári fóruma előtt.

Megtámadják a bált

1926 december 18-ikán, szombaton este jótékonycélu műsoros estélyt rendezett az Erdélyi Zsidó Árvagondozó azzal a céllal, hogy szerencsétlen hadi-árvák arcáról letörölhesse a fájdalmas könnyeket, hogy otthon és egzisztenciát nyújthasson azoknak, akiket a háború megfosztott támaszaiktól. Tizenkét óra után volt már. A teremben javában állt a tánc. Váratlanul a

betört ablaktáblák csörrenésének robaja harsogta túl a zene hangjait

és a következő pillanatban a bálteremmel szomszédos kávéházi szobából az üveges ajtó betört ablakain keresztül villák, kések, tányérok röpködtek a vigadók közé. A jókedvet vérfagyasztó ijedség váltotta fel, amely a pánikig fokozódott, midőn az ajtón keresztül botokkal felszerelt fiatal emberek nyomultak be harcias felkiáltásokkal a terembe.

Mindenki menekülni próbált. Pokoli zaj, felfordulás, jajveszékeltés támadt. Jó néhány perc elteltével a jelenlevők közül néhány férfi, magához térve az első ijedségből, szembeszállt a támadókkal. Verekedés támadt. Botok, székek, tányérok röpködtek a levegőben. A támadók végül visszavonultak. Összetört székek, ablakok, tányérok maradtak a teremben a támadás nyomán, többen könnyebben megsérültek. A bálózók végül az előhívott katonai segítség fedezete mellett hazatértek.

A „Biruinta“ és „Universul“ is megtámadják a bált

A szombat éjszakai események érthető feltűnést keltek az egész országban. Az akkori kormánylap, a „Biruinta“ és „Universul“ és még néhány sajtóorgánium igyekeztek szépségflasztromot ragasztani a történetekre és pedig oly módon, hogy megfordították fej-fej véletlenül: A vádak egész tömege zudult az estély rendezőire, a műsorra, amelyben állítólag szerepelt egy obskurus egyén, aki a román nemzetet i zultatta a legtriviálisabb szavakkal, hogy a jelenlevő publikum erre méltatlankodva távozni készült a tereméből, mire a jelenlevő zsidók megtámadták őket stb. stb. Ez volt a második attack a bál ellen. A vizsgálat azonban teljesen tisztázta az összes rágalmak alól az estély rendezőit, csupán egy teljesen politikától mentes prológus hangzott el az es-

télyen, amely az Uj Keletben teljes terjedelmében napvilágot látott és amelyben nem talált kivételt a hadbíróóság.

Hatvany báró miatt

A vizsgálatot maga Terpu ezredes, a hadbíróóság első királyi biztosja vezette, aki a vizsgálat eredményéről referált Papp Danila tábornagnak, a VI. hadtest parancsnokának is. Eszerint a támadók abban a hiszemben voltak, hogy az estély műsorán báró Hatvany Lajos is fog szerepelni, akit ők, mint prononszirozott kommunizát ismernek és akiről azt hallották, hogy különböző folyóiratokban a román nemzetet sértő kitételeket használt. A diákok meg akarták akadályozni az előadás megtartását — tény viszont az, hogy Hatvany nem szerepelt, a támadás azonban már a műsor után történt, midőn a teremben már javában folyt a tánc.

Megindítják az eljárást

A tanuvallomások alapján Muresan Jonel, Racoviceanu Virgil, Chizdan Josif, Noveanu Vasile, Hulea Jonel, Serb Titus és Bogdan Constantin diákok és Filipciuc Jonel CFR tisztviselő ellen indította meg az eljárást a kolozsvári hadbíróóság. A vádirat elmondja, hogy a diákok 21—22 éves fiatal emberek, részint a jogi, részint az orvosi fakultás hallgatói. A vizsgálóbíró előtt csupán

Filipciuc és Hulea ismerték be, hogy a támadásban résztvettek,

a többiek csupán alkalomszerűen tartózkodtak a Newyork környékén. A vádirat szerint azonban ők is kijelentették, hogy szolidaritást vállalnak Filipciucnak és Huleával. Mindannyian egyöntetűen vallották, hogy egyik kolozsvári lapból szerzett értesülésük szerint báró Hatvany készült előadást tartani a bálon, a támadás nem a mulatság, hanem Hatvany személye ellen irányult, akit ők kommunizának és a román nemzet ellenségének ismernek.

Elhalasztják a tárgyalást

A vádirat konklúziójában közrendzavarással, verekedéssel és rombolással vádolja meg az említett nyolc vádlottat. Az összes vádlottak megjelentek a mai délelőtti tárgyaláson, amelyre mintegy 25 tanuját idézték meg a vádnak. Ezek közül azonban néhányan nem jöttek el a tárgyalásra. A vádlottak védői közül nem jelent meg Anastasiu tábornok, Catuneanu professzor, a kolozsvári egyetem jogi karának tanára és így a védelmet dr. Pop Valeriu és dr. Elena Bratu asszony képviselték. A hadbíróóság rövid tanácskozás után megállapította a tanuk és a védők egyrésznék távolmaradását és ezért a per tárgyalását elhalasztotta.

Magy üzlethelyiség

a Deák Ferenc-utca elején kiadó. Cim: Radio hirdetési osztályánál, Cluj, Str. Regina Maria 18.

Szaba Propagan

Az elmaradt után, a Peage-szaladt a békés hány biztató fel

— Kemény Önök nem ismerik Mihályi Gábor amit Mihályi Gácsicsiny össze szavaiban a gőreszkett.

— Mihályi nagy ur Máramar hátt még most megbukott az sem volt liberális Mihályi Gábor mátitkos utasítás és katonaság s az ő parancsai

— Mit gond nem örvendenék az ő érdekeiket.

— Jaj kedv Fischer Józsefhez viselőjelöltjéhez, büszkék és boldjunk (és itt sirtó tehetjük azt, a parnószék Mihályi künk azt kell a parancsol. Ha zsidóknak, azon jöjjön Szigetre. szedelmet zudi hályival.

Látszott ra amit mond.

E szivélyes gott be vonatu varra. Ami az meg nem is. Ig csakugyan van rémképeket látó hajhászó zsidó, len, hogy valak Gábor akarata Mihályi Gábor tűnni, — egyáltal eszközökben. De minden máram mint ő. Sőt ellenség óriási többsével fogadta a sokon zsidó jelölés az a jelölt a szerepelni. Bárnak még a leggyűlölt, bár a gyűlölnapság, ismeretigis megállapíthat teljes nagyságában ményt, hogy E egy zsidó jelölt zsidó és hogy a től függ, vajjon képviselője a pá némaságra lesz

Pénteken délután dr. Fischer József Szövetség elnöke máramarosi képviselő a jelölés formális detesen konstata matorunk nem rosi zsidóságot. amelyet a törvény öten irták alá a jelölő. Akadtakban, akik nem egyedülállóban, tenni meggyőző huszan vannak, és eszeveszett t az öntudatos zsidó detes tapasztalat

Szabad választás Mihályi Gábor birodalmában...

Propaganda-uton dr. Fischer Józseffel, Erdély első zsidó képviselőjelöltjével

Máramarossziget, június 27.

Az elmaradhatatlan utitárs már Szatmár után, a Peage-vonalon, amikor vonatunk átszaladt a bekés cseh falvak között, ellátott néhány biztató felvilágosítással:

— Kemény dologra vállalkoznak az urak. Önök nem ismerik a Máramarost és nem ismerik Mihályi Gábort. Máramarosban az történik, amit Mihályi Gábor akar. Más akarat ott nincs. Kicsiny összetöprődött zsidó volt, akinek szavaiban a galut meghunyászkodó félelme reszketett.

— Mihályi Gábor — folytatta — akkor is nagy ur Máramarosban, amikor nem prefektus, hát még most. Három héttel ezelőtt, amikor megbukott az Averescu-kormány s még szó sem volt liberális kormány kinevezéséről, Mihályi Gábor már magával hozta Bukarestből a titkos utasításokat, amelyek szerint a csendőrség és katonaság az ő személyének van alávetve s az ő parancsait tartozik követni.

— Mit gondol öregur, a máramarosi zsidók nem örvendének, ha zsidó ember képviselné az ő érdekeiket a parlamentben?

— Jaj kedves doktor ur, — fordult dr. Fischer Józsefhez, Máramaros megye zsidó képviselőjelöltjéhez, — de hogy nem örvendének, büszkék és boldogok lennénk, de mit csináljunk (és itt sírásra csuklott a hangja) mi nem tehetjük azt, amit akarunk, a mi életünk és parancsunk Mihályi Gábor kezében van és nekünk azt kell tennünk, amit Mihályi Gábor parancsol. Ha jót akar tenni a máramarosi zsidóknak, azonnal forduljon vissza és el se jöjjen Szigetre. Ön nem is tudja, milyen veszedelmet zúdít reánk, ha szembe száll Mihályival.

Látszott rajta, hogy őszintén gondolja, amit mond.

Az első zsidó jelölt

E szívélyes invitálás hangjai mellett rogtott be vonatunk a máramarosszigeti pályaudvarra. Ami az öregget illeti, neki igaza is volt, meg nem is. Igaza volt, amennyiben Szigeten csakugyan van egy csomó megfélemlített és rémképeket látó, vagy pedig üzletes érdekeket hajhászó zsidó, akiknek számára elképzelhetetlen, hogy valaki szembe merjen szállani Mihályi Gábor akaratával. Igaza van abban is, hogy Mihályi Gábor — mint az alábbiakból ki fog tűnni, — egyáltalán nem válogatós választási eszközeiben. De nincsen igaza abban, hogy minden máramarosi zsidó úgy gondolkodik mint ő. Sőt ellenkezőleg, a máramarosi zsidóság óriási többsége a felszabadulás lelkes érzésével fogadta a hírt, hogy a mostani választásokon zsidó jelöltje lesz Máramarosnak és hogy ez a jelölt a nemzeti parasztpárt listáján fog szerepelni. Bár a szabad véleménynyilvánításnak még a leggyöngébb kísérlete is szigorúan tilos, bár a gyülekezési és sajtószabadság manapság, ismeretlen fogalom Máramarosban, mégis megállapítható, hogy a máramarosi zsidóság teljes nagyságában tudja értékelni azt az eseményt, hogy Erdélyben most indult először egy zsidó jelölt választási küzdelemben, mint zsidó és hogy a máramarosi zsidóság szavazataitól függ, vajjon az erdélyi zsidóságnak lesz-e képviselője a parlamentben, vagy továbbra is némaságra lesz kárthatva.

Megtörténik a jelölés

Pénteken délelőtt érkezett Máramarosszigetre dr. Fischer József, az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség elnöke és a Zsidó Választási Blokk máramarosi képviselőjelöltje, hogy részt vegyen a jelölés formalitásain. Már a jelölésnél örvedetesen konstatálhattuk, hogy vasutbeli informátorunk nem helyesen ítélte meg a máramarosi zsidóságot. A nemzeti párt jelölőlistáját, amelyet a törvényszéknél benyújtottak, huszonötön írták alá és ezek közül husz volt a zsidó jelölt. Akadtak hát mégis zsidók Máramarosban, akik nemcsak a szavazó-kamrák titkos egyedülletében, de nyíltan is hitet mertek tenni meggyőződésük mellett. És nemcsak hasznavannak, de sokezen, akik a féktelen és eszeveszett terror ellenére is merik vállalni az öntudatos zsidó álláspontot. Am ezen örvedetes tapasztalat mellett meg kellett ismerked-

nünk a máramarosi zsidóságnak ama másik típusával is, amelynek gerincét sajnó annyira meggörbítette már a galut természetellenes élete és nyomorúsága, hogy talán nem is érzi már, amikor erkölcstelenül cselekszik és emberi méltóságát megcsufoló módon él.

Tilos a közlekedés

Nemsokára alkalmunk nyílt megismerni, hogyan választanak a liberálisok képviselőt Máramarosban. Mihályi prefektus szombat délután három órakor érkezett vissza Bukarestből s addig az időig aránylag nyugalom volt a városban. A választási alvezérek nem mertek még radikálisabb eszközökhöz nyulni. Ahogy a prefektus betette a lábát a városba, máris érezni lehetett, hogy új szellők lengedeznek. Félórával a prefektus megérkezése után kiment a rendelet a helyi hatóságokhoz és csendőrsökhöz, hogy autók és egyéb járművek a

megye területén csakis külön prefektusi engedéllyel közlekedhetnek és az engedéllyel bíró autók sofferjei külön egyenruhát tartoznak viselni. A gyülekezési jogot már azelőtt tiltották be.

A prefektus hazaérkezésével egyidejűleg munka lépett a detektívek, ügynők és spiclik hatalmas serege. Máramarosszigeten ma mindenki óvatosan és gyanakodva beszél a másikkal, mert nem tudja, vajjon az illető nem-e ügynöke a liberálisoknak. A spiclik legnagyobb része természetesen zsidó. Ifjú boeherek és hosszú, fehérszakállas öreg zsidók szegődtek a sziguranca és Mihályi prefektus szolgálatába és ezek a legpontosabb jelentéseket adják le minden egyes máramarosi zsidó magatartásáról, elejtett szavairól és általában napi tevékenységeiről. Azt mondják, hogy egyedül Sziget városában 200 ilyen szettelt kortes, ügynök és spicli dolgozik.

Megkezdődött a terror

Már szombat délután megkezdődött azoknak a zsidó polgároknak, különösen fiatalbereknek a sziguranca, rendőrségre és prefekturára való citálása, akikkel szemben az a gyanu merült fel, hogy a nemzeti parasztpárttal, illetőleg a zsidó jelölttel szimpatizálnak. Közben néhány vezető zsidó ember, akiről köztudomásu, hogy üzleti érdekeik a liberálisokhoz, illetőleg a Mihályiakhoz fűzik, megkezdte a rémhir terjesztést. Szörnyű megtorlásról beszéltek, amelyet a prefektus kilátásba helyezett, a zsidóság végszedelembe rohan, ha nem adja szavazatait utolsó szálga a liberálisoknak, tömeges kiutasításokról, trafik- és italmérséi engedély bevonásokról károgtak a vészmadarak és hintették el a félelem és rettegés magvait a nyomorúságos életviszonyok között küzdő zsidó tömegek közé. Általában az az önkéntelen érzése támad az objektív szemlélőnek, hogy ezek a terrortól és véres megtorlásról szóló hírek, *sőt maga a terror is*, nem annyira a prefektustól, mint a prefektus mindenre kész zsidó tanácsadótól indul ki, akik egész nap ott lebzselnek és fontoskodnak a prefekturán és a liberális párt választási irodájában.

Izgalmas napra ébredt vasárnap Máramarossziget zsidósága. Már a kora délelőtti órákban a prefekturára kezdtek citálni azokat a zsidó választópolgárokat, akik a nemzeti parasztpárt jelölő-listáját aláírták.

A prefekturán nem kevesebbet kértek tőlük, mint azt, hogy irjanak alá egy nyilatkozatot, amely szerint visszavonják dr. Fischer József, illetőleg a nemzeti parasztpárti lista jelölését.

Dicsőretére válik Sziget zsidóságának, hogy a jelölők közül egyetlen egy sem akadt, aki ezt a visszavonó nyilatkozatot aláírta volna. Közben nyilván felvilágosították az illetékeseket, hogy ezek a visszavonó nyilatkozatok még abban az esetben is értéktelenek lennének, ha megadnák őket, mert a törvényesen elfogadott jelölést a jelölők nem vonhatják vissza, csupán az összes jelöltek beleegyezésével. Így aztán abba is hagyták a jelölők további citálását és molesztálását.

A prefektus kidobja a zsidóság képviselőit

Ami ezek után történt, az örök időkre szomorú lapja lesz a máramarosszigeti zsidóság történetének. Mihályi prefektus délelőtt 11 órára magához citálta a város zsidóságának összes számottevő tagjait. Minden társadalmi irányzat, minden foglalkozási ág néhány taggal képviselve volt. Körülbelül 200—250-en jelentek meg a prefektusi idézésre a vármegyeház nagytermében. Ott volt a szigeti zsidóság nagytermeiben. Ott volt a szigeti zsidóság vákremje, a rabbik vezetésével. Ott állottak válamennyien és várták a prefektus szavát. Minlamennyien és várták, hogy Mihályi prefektus a zsidó támogatását fogja kérni a választásokon és mint ilyenkor mindenütt máshol szokásos, és mint ilyenkor mindenütt máshol szokásos, a szívélyes szavakkal és ígérekkel igyekszik a maga számára megnyerni a zsidó szavazatokat. Ehelyett azonban egészen más történt. A prefektus belépett a terembe és a következő szavakat intézte az egybegyűtekhez:

— Azért kérttem magamhoz Önöket, mert

komoly beszélni valóm van Önökkel. Ugy látom, Önök nem ismernek engem. Vagy helyesebben, Önök az én négyesztendős prefektusi működésem alapján ítélnek meg engem. De én most kijelentem, ha Önök engem cserben hagynak, akkor ezt az elmúlt négy évet úgy tekintsek, mint a mézesheteket, amely után a szürke és nehéz hétköznapok következnek. Ismétlem, Önök nem ismernek engem.

A prefektus e bevezetés után, egy merész fordulattal átcsapott beszédének tulajdonképeni tárgyára.

— A tavalyi választásoknál lehozta Önöknek egy zsidót, az ország legelső zsidóját, Eli Berkovics bankárt, hogy szenátornak jelöljék. És akkor Önök deputációt küldtek Berkovics-hoz és sirva kérték őt, hogy ne vállalja a jelöltséget és utazzék el azonnal Szigetéről. Miért tették ezt? Mert félték az Averescukormány és Doros prefektus terrorjától. Azt mondták, ez a Doros antiszemita, nem szabad kikezdeni vele. Hát én majd megmutatom maguknak, hogy tudok én tiszter és százszor is olyan lenni, mint más. Maguk meg fogják most ismerni Mihályi Gábort!

— Azt követelem Önöktől, hogy mielőtt a tavalyi elmentek Berkovics-hoz, úgy menjen el most ugyanaz a küldöttség, ugyanazokkal a személyekkel a másik zsidó jelölthöz (dr. Fischer Józsefet értette alatta) és szólítsák fel, hogy lépjen vissza a jelöléstől, hagyja el a várost. Ezt akarom közölni Önökkel. És most mehetnek.

A prefektus ingerülten kilépett a teremből és becsapta maga mögött az ajtót. A zsidók szinte megdermedve állottak helyükön és összenéztek.

Mi történt itt?

A prefektus kidobta őket.

Nincs mit szépitni, nem lehet szépitni azt, ami megtörtént. A prefektus a szó szoros értel-

15000

francia és kristály
szerviz pohár

kiárúsítása
15, 30, 60

leiert

FISCHER
üvegudvar CLUJ

Karlsbadi ebédlők 960

ánul szegődik.
rjét vádolta meg
ny intellektus volt,
mi szinten moz-
ék, óriásra dagadt
tésre és szelid sze-
da, hogyan vál-
er szeretetben és
gyülködniök kel-
életnek nincsenek
nem lehet oly
az élet, sors, ha-
k érezhesse magát,
ek és folyóvizek

lete ezt a patholo-
sajnos, veszedel-
idézve fel általa,
bécsi ítélet felett
nyitánya, mely

a a végén is oda-
lt házasság és a
formáit és vonat-
rönti. Mert hiszen
Salamon László

madása

tárgyalást

teljes terjedelmében
nem talált kivetni

latvány báró miatt

redes, a hadbírósg
a vizsgálat ered-
tábornagynak, a
Eszerint a támadók
az estély műsorán
erepelni, akit ők,
t ismernek és aki
folyóiratokban a
használt. A dia-
előadás megtartá-
atvány nem szere-
mútor után történt,
folyt a tánc.

ditják az eljárást

Muresan Jonel,
Josif, Noveanu
és Bogdan Conel
CFR tisztviselő
kolozsvári hadbíró-
diákok 21—22
részint az orvosi
előtt csupán
ek be, hogy a
vettek,

n tartózkodtak a
szerint azonban ők
t vállalnak Filipian
egyöntetűen
lapból szerzett ér-
készült előadást
a multság, hanem
t, akit ők kom-
nségének ismernek.

ztják a tárgyalást

közrendzavarással,
lja meg az említett
tak megjelentek a
lyre mintegy 25
Ezek közül azonban
lásra. A vádlottak
astasiu tábornok,
ári egyetem jogi
et dr. Pop Valeriu
viselték. A had-
megállapította a
távolmaradását és
tta.

lyiség

kiadó. Cím:
uj. Str. Regina

mében kidobta a máramarosszigeti zsidóság összehívott képviselőit, a rabbikat, a hitközségi elnököket, az öregeket és a fiatalokat, a gazdagokat és szegényeket, az egész hitközséget kidobta.

A zsidók az első megdöbbenésből magukhoz térve, gyors léptekkel elhagyták a prefektúra épületét. Percek alatt az egész városban elterjedt a prefekturái fogadtatás híre. Izgatott csoportok tárgyalták a város uccáin és a Koronakávéházban az eseményt. Egy konkluzióban megegyeztek a vélemények. Még pedig abban, hogy száz nemzetipárti propaganda beszéd nem árthatott volna annyit a liberális pártnak, mint Mihályi prefektus délelőtti kirohanása.

Elmarad a küldöttség

Délután három órakor egy fiatal ember jelent meg dr. Fischer József szállodai lakásán és láthatóan kínos zavarban előadta, hogy megbízást kapott néhány vezető zsidó embertől, kérdezze meg, vajjon hajlandó-e dr. Fischer József a szigeti zsidóság deputációját fogadni. A fiatal ember zavara azonnal nyilvánvalóvá tette, hogy miről van szó.

Dr. Fischer József kijelentette, hogy szíves örömmel hajlandó a szigeti zsidóság küldöttségét fogadni, azonban két feltétele van. Mint-hogy Szigeten minden gyülekezés tilos, a kül-

döttséget is csak akkor fogadhatja, ha előbb hatósági engedélyt szereznek a gyűlés tartására, amelynek keretében a küldöttséget fogadhatja. Másodszor pedig sem szállodában, sem magánlakásban nem hajlandó küldöttséget fogadni, hanem szerezzenek erre a célra egy megfelelő nyilvános helyiséget.

A fiatal ember eltávozott és nem jött vissza. A küldöttség sem jött el. Megbízható információk szerint, amikor Mihályi prefektussal közölték dr. Fischer feltételeit, a prefektus visszavonta azt a kívánságát, hogy küldöttségileg kérjék fel dr. Fischert a távozásra.

Ugyancsak vasárnap délután a szigetcsapat vezetői a Zsidó Választási Blokk egyik szigeti vezető tagját és közölték vele, hogy hadbíró-sági eljárást indítanak ellene, mert a délelőtti gyűlést tartott a lakásán. A vád természetesen teljesen alaptalan. Az eljárás azonban tovább folyik.

A választásig még egy hét van és Mihályi prefektus hatalma végtelen.

És mi ennek ellenére mégis azt hisszük, hogy Mihályi prefektus csalatkozni fog számításában. Az ilyen választási módszer nem fog szimpátiákat szerezni a liberális pártnak. A szavazó-helyiség magányában a választó minden terror ellenére mégis csak lelkiismerete szavát fogja követni. *Marton Ernő*

A temesvári ügyészség eljárást indított a Szerb-bank ellen

(Timisoara-Temesvár, június 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) A temesvári Szerb-bank elleni lavina, amely néhány nappal ezelőtt vette kezdetét és összeomlással fenyegeti az intézetet, a régi vezetőség ellen pedig különböző vádakot kovácsolt, új fordulóhoz érkezett. Több textilkereskedő feljelentést tett az ügyészségen, hogy a bank közel hétmillió lejt kitevő fedezeti váltót jótalanul leszámított. A büntető feljelentés alapján Bradescu főügyész megindította a bank ellen a vizsgálatot és szükség esetén úgy Hauska volt vezérigazgató, mint Rajna-Rosenthal Gyula volt devizaigazgató ellen körözlevelet fog kiadni, minthogy mindketten ismeretlen helyre külföldre költöztek. Az ügyben még nagy szenzációk várhatók.

A felmentett Grozavescuné reggel hétkor titokban hagyta el a rabkórházat, mert félt a tömeg bosszuállásától

A nagy pör utolsó fázisai. A jogászokat megdöbbenítette a felmentő ítélet. A védő és az ügyész szerepe

(Bécs, január 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Éjféle 12 órára járt az idő, amikor Aichinger törvényszéki elnök feszült, sőt izzó hangulat közepette kihirdette az ítéletet Grozavescuné bűnpörében.

Az osztrák esküdtbírószak Grozavescu Traian feleségét felmentette a vád és következményei alól,

miáltal szankcionálta egy férjgyilkos asszony cselekedetét, aki féltékenységi rohamában revolvért emelt urára.

Az ítélet kihirdetését megelőzőleg az esküdtek csaknem két óra hosszat tanácskoztak afelett, hogy Grozavescuné előre megfontolt, vagy pedig nem előre megfontolt szándékkal követte-e el tettét, illetőleg beszámítható volt-e tette elkövetésekor vagy sem?

Hogy az esküdtek szavazata Grozavescuné javára dőlt el, abban nemcsak védőjének, Steger Henrik dr.-nak volt nagy része, aki az orvosszakértők ingadozó véleményét alaposan kiaknázta, hangsúlyozva, hogy Grozavescuné két éven át mártírleletet élt ura mellett és szellemileg nem normális, hanem nagy része volt magának Puppy ügyésznek is, akinek vádbeszéde annyira lagymatag volt, hogy inkább védelemzámba ment.

Már az a tény, hogy az ügyész vádbeszéde végén nem tett pozitív vádindítványt, olyan jogi esemény, amely szinte páratlanul áll a hasonló bűnpörök történetében.

„Pfuj!”

Az ítélet elhangzása után a közönség körében, mely Grozavescuné mellett és ellen formális és harcias pártokra oszlott meg, hatalmas „pfuj” kiáltások hangzottak el, ami demonstratív jele volt annak, hogy a felmentő ítélet nem váltott ki megnyugvást a tömegben, mely később formálisán összeverekedett egymással és a fogházőrökkel, amikor akadt valaki, aki Grozavescuné tettét helyeselte.

De kétségtelen az is, hogy magának Grozavescunénak sem jelenti a felmentő ítélet az elégtételt és a megnyugvást. Amikor az elnök a feszült és izgatott atmoszférában kihirdette előtte a felmentő ítéletet a férjgyilkos asszony teljes apátiával fogadta a szabadságát jelentő szavakat s csak később, az ítélet indokolásánál nyíltak meg vérszegény, meg-

gyötrött ajkai, hogy egy halk, eltojott „köszönöm” röppenjen el róla.

Morajlik a tömeg

Grozavescuné, akin meglátszik, hogy lelke mélyén kegyetlen küzdelem dúl, minden felmentő ítélet ellenére, önmagát, lelkiismeretét egyáltalán nem mentette fel. Grozavescuné szenved és fél. A tömeg ellene morajló, békétlen szavaiban saját lelkiismeretének visszhangjait hallja, érzi, hogy valami fatális tévedés és véletlen játszik vele, mely ma már szinte gyakorlattá vált és láncairól el engedte szabadulni a legsötétebb szenvedélyeket. Bizonyos, hogy Grozavescuné számára a bűnhődés lehetősége több megnyugvást adna, mint a rászakadt szabadság, mely egyben nem szabadság a saját lelkének önvádjai elől.

Grozavescuné fél s ezt misem bizonyítja jobban, mint az, hogy a felmentő ítélet után, a tömeg fenyegető magatartásától megriadva, nem hagyta el a fogházat,

hanem a rabkórházba vonult vissza.

Betegnek látszott, nagyon betegnek, amikor a fogház hátsó lépcsőjén, apja kíséretében eltűnt a morajló és peregő kiáltó tömeg szemei elől...

Sűrűn lefátyolozva, egy ismeretlen faluba utazott el Grozavescuné

Grozavescuné reggel hét órakor hagyta el a rabkórházat, amikor a törvényszék körül a tömeg már elszéledt és nem kellett tartania sem támadástól, sem hisztériás asszonyok mellette való tüntetésétől. Apja várta a fogház előtt autótaxival, amely gyorsan és feltűnés nélkül elrobogott velük.

A felmentő ítélet a jogászok körében óriási megdöbbenést keltett.

Az a vélemény alakult ki, hogy az esküdtbírószak intézményét valamilyen formában revideálni kell, mert ez a felmentő ítélet koronája annak az utóbbi

Csuz, reuma, köszvény és vesebaj ellen

biztos gyógyulást talál Bizusán (Büdöspatak, Kolozsvár—Nagybányai vonal) Vasuti állomás a fürdőtelepen. Kényelmes szobák, gondos kiszolgálás, olcsó keresztény és **נשך** ellátás. Elsőrangú pihenőhely, fenyves sétányok, kirándulóhelyek. Naponta tér- és tánczene. Állandó orvosi felügyelet.

Nyitva május 15-től szeptember 15-ig

Elő- és utószezonban kedvezményes árak. Előjegyzéseket elfogad: **bizusai fürdőigazgatóság.** Posta: Ileanda-Mare

időben megtörtént sorozatos enyhe ítéletnek, amely nemcsak jogászokat, hanem a közvéleményt sem tudta kielégíteni és ezzel valósággal megrendült az osztrák igazságszolgáltatásba vetett hit.

Grozavescuné csak néhány órát töltött apja lakásán. Innen attól való félelmében, hogy a tömeg fölkeresi, sűrűn lefátyolozva egy másik kerületbe lakó rokonaihoz költözött. De itt sem marad sokáig, hanem egy kis ismeretlen felsőausztriai faluba fog utazni, ahol egy ideig álnév alatt fog élni. Még a nyár derekán valószínűleg külföldre utazik. Szűkebb környezete előtt ő maga is panaszkodott,

hogy lelkiismerete egyre nyugtalanítja

és nem tudja, hogyan és mikor fog megszűnni az a lelki fájdalma, ami szakadatlanul gyötri, mióta férje életét kioltotta.

Munkában a féltékeny hisztériák

A bécsi ítélet megmozgatta a féltékeny hisztériák képzeletét, akik rájöttek, hogy lehet gyilkolni büntetlenül is. Märisch-Ostrauban akadt egy asszony, aki Grozavescuné babérjaira pályázott, ezuttal azonban rajtavesszett: férje lötte le őt azzal a revolverral, amelynek golyóit férjének szánta. A märisch-ostraui eset a következőképpen történt: Eschingen Jenő rossz viszonyban élt fiatal feleségével. Az asszony ugyanis, aki féltékenységgel állandóan gyötrötte férjét, többször azzal fenyegette meg Eschingert, hogy ugyanugy fog vele ő is csinálni, mint Grozavescuné a férjével.

A férjgyilkossági per minden napján újra meg újra összezördült a házaspár. Vasárnap reggel azután, amikor a lapok hírül adták Grozavescuné felmentését, az asszony a következőket mondotta férjének:

— Ha most lelőnélek, engem is felmentenének...

Hogy ezután mi történt a házastársak között, pontosan nem lehet megállapítani. Annyi tény, hogy a férj a veszekedés során revolvért rántott és hat lövéssel agyonlőtte a feleségét. A vizsgálat megállapította, hogy az asszony párnája alatt egész éjszaka töltött revolvért rejtgetett.

Valódi hikaviadal

Magyar színház-mozgóban

Carmen 12 felv.

Spanyol filmattrakció. — Főszerepben

Raquel Meller

Helyárak 10—40 leig.

Kezdeté 5¹/₄, 7¹/₂, 9³/₄ órákor.

— Eltemették a tragikusvégű Kiss Ferencz birkózót. Néhány nap előtt megemlékeztünk Kiss Ferencz, a Haggibbor fiatal birkózó atlétajának tragikus haláláról, aki az elmúlt hét egyik estjén birkózás közben oly szerencsétlenül esett le, hogy hátgerince eltört és halálát okozta. A tragikusvégű fiatal atléta vasárnap délután temették el Kolozsvár sporttársadalmának osztatlan részvétele mellett. A temetésen volt klubtársai, a Haggibbor atlétagárdája teljes számban megjelentek. A sírnál dr. Fenichel József, a Haggibbor alelnöke, volt társai nevében pedig Kelemen Imre, a Haggibbor tornaszakosztályának vezetője bucsuztatták el meghatott szavakban a halottat.

Bámulatos olcsó könyvvásár

Unió-ucca (Str. Memorandului) 16. A magyar, német, francia irodalom színe-java félingyen! Csak 8 napig tart

Hasznos a fogházban

(Páris, június 27.) Leon Daudet a nek neve egy úrból ismét a világ Csak a napok képen barrikádájának, az „Acsa” a letartóztatás hősies ostrom párisi táviratai Leon Daudetnek között véghezv kimenekülnie a pos fogházbűnt kiadójával, Daudet párt titkárával,

Szombaton Sante-fogház igazgató Sarrut belügyminiszter utasította az igazgatót, mint Dalest-t a szabadlábra. A Daudet, hogy mindezt intézés alatt álló tüntetéseknek a egyideig várt a telefonon érdeklő rendelet iránt. A tisztviselő jelen házigazgató kérte, hogy a rendelet azonnal végrehajtsa.

A fogház igazgatója parancsot, majd a nőket, aki épe részt, hogy

Daudet és társai

A rendőrfőnök ügyminiszterrel vett részt. Ez a nyilvánvaló volt az intervenció maradt: Daudet helyét találták. Az eset határozottan országban. Szombaton tanácsot hívó kihallgatták a fogházban. A szökevény indult meg, amelyen maradt. Az asszony megelégedett a detektív

Páris, június 27. kommentálja Daudet bocsátását. A laza a szökés a belső

A

jótkony e

AR

Arne

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági riadóság napilapja.
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
Főszerkesztő: Marton Ernő.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A Zsidó Árvagondozó idej nyaralótársa. Hosszas és nehéz előkészületi munkák után végre közeledik a várva-várt nap, amikor a zsidó árvák újból viszontláthatják immár megszokott nyaralótelepüket, Tihucát. Az idén azonban a gyerekeknek sok kellemes meglepetésben lesz részük. Mindenekelőtt most már nem bérelt házakban, hanem saját otthonukban fognak lakni a gyerekek. Az Erdélyi Zsidó Árvagondozó a telep megvétele után nagy gondot fordított arra, hogy Tihucából valóban modern gyermek-nyaralótelep legyen. Az Árvagondozó — bár nagy áldozatok árán — máris nagyobb investíciókat végzett. Mindenekelőtt renoválta az összes épületeket, belül nagy átalakításokat végzett, úgy, hogy a gyerekeket az idén kényelmes szellős hálótermek várják. A telep kiegészítését és továbbfejlesztését is már az idén megkezdte az Árvagondozó, azzal, hogy szakemberek bevonásával egy — a modern üdülőtelepek igényeinek megfelelő — tágas fekvőcsarnokot épített, mely lényegesen elő fogja segíteni a gyerekek gyógyke-

Cinema Opera — Metropolis...

zelését. Mint ez előtt, ez idén is a gyerekek két csoportban fognak nyaralásra menni. Az első csoporthoz tartozóak, melyben egyelőre a kolozsvári, nagyváradi, margittai, szatmári és besztercei gyerekek lettek beosztva, július hó 3-án gyülekeznek Kolozsváron és innen az első vonattal ki is mennek Tihucára. Ezt a csoportot augusztus 1-én fel fogja váltani a második, amelybe be lesznek osztva mindazok, akik az elsőből kimaradtak. A vidéki szervezetek a központtól meg fogják kapni az indulásra vonatkozólag a pontos utasításokat.

Bitay Antónia növendékeinek hangversenye kedden este fél 9 órakor lesz a katolikus főgimnázium dísztermében. Műsor Királynál és a pénztárnál kaphatók.

A Cluji Pályaválasztási Tanácsadó minden vasárnap d. e. 8—10-ig és szerdán d. u. 3—6-ig tart hivatalos órát Str. Páris 36. alatti helyiségében. Tanácsbejelentések és igénylések eszközölhetők.

Türhetetlenek lesznek aranyeres panaszai nyáron, melyet elkerülhet, ha már most gyógyítja baját **HAEMORSAN** nál

A republikánusokat nem engedték be az ir parlamentbe. Londonból jelentik: Az ir parlament csütörtöki megnyitó ülésén 68 szavazattal 28 ellenében újból Cosgrawet választották meg az ir szabadállam végrehajtóbizottságának, vagyis kormányának elnökévé. A döntő ülésen De Valera republikánus híveivel együtt nem vett részt. Ugyanis a köztársasági pártiak megtagadták az eskütételt az alkotmányra és ezért nem engedték be őket a parlament megnyitó ülésére. Több republikánus képviselő erőszakkal akart bejutni a parlament üléstermébe, de a parlamenti őrség megakadályozta őket. Az ir munkáspárt úgy határozott, hogy nem támogatja az elnököt, mert eddigi kormányzása idején többször nagyobb bércsökkenések keresztlüvelében működött közre.

Eljegyzés. Hancz Friduska (Dej) és Gelb Márton (Dej) jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Az új angol bányászszakszervezet megkezdte működését. Londonból jelentik: Frank Hodges, az angol bányamunkások szakszervezetének volt főtitkára át vette az új bányászszakszervezet vezetését, amely a szénsztrájk után keletkezett és minden politikát kizár kebeléből. Az új szakszervezet a réginek erős ellenzéke lesz és azokat a bányamunkásokat tömöríti magában, akik hallani sem akarnak a Moszkvával való kapcsolatáról.

Őné a siker, ha alkalmazkodik a valóhoz. A mai ember alapja a tudás, enélkül ki van rekesztve az életből. Az Ex Libris havi könyvismertető folyóirat biztos tájékozást nyújt a kultura haladásáról. Rendelje meg azonnal Lepage-nál, Kolozsvár. Próbaszám 20 lei.

Kéjutazások a Stella d'Italia salongőzhajóval

Legközelebbi indulások:

11. Utazás: Görögország, Rhodus, Kréta és Málta — augusztus 8-tól 23-ig. Utiköltség: 22½ angol fonttól fölfelé.
12. Utazás: Keletre, Dalmácián át Görögország és Törökországba és vissza Velencén át, augusztus 25-től szept. 12-ig. Utiköltség 27 angol fonttól fölfelé.
13. Utazás olaszországba és spanyolországba, 1927. szeptember 15-től október 6-ig. Utiköltség 34 és fél angol fonttól fölfelé.

Ezen, valamint az ezutáni utazásokról szóló kimerítő prospektus és utleírás ingyen kapható: **COSULICH LINE**
Bucuresti, Calea Grivitei 181.

Letartóztatták a gráci „magyar konzult”. Grácban jelentik: Mintegy másfél évvel ezelőtt tünt fel Grácban Németh Sándor 57 esztendőes volt banktisztviselő, aki nyomban nagy szerepet játszott a stájer főváros társadalmi életében, mivel mindenütt, mint egy létesítendő magyar konzulátus kiszemelt vezetője szerepelt. Németh csakhamar persona grata lett a stájer hatóságoknál is, amelyek szívesen látták, ha a magyar kormány konzulátust létesítene Grácban és ezért Németh Sándor „akcióját” hathatósan támogatták. Néhány hét előtt Németh rövid tartózkodásra Zágrába utazott, majd visszatért Grácba, ahol folytatta „akcióját” és a siker érdekében apróbb-nagyobb kölcsönöket vett fel. Az utóbbi időben Németh Sándor már mint a gráci magyar kolónia vezetője szerepelt és egy napon megjelent a gráci olasz konzulátuson, hogy a magyar kolónia ne-

Cinema Opera — Metropolis?...

vében köszönetet mondjon Olaszországnak magyarbarát politikájáért. A „konzul” ur szélhámoskodásának most egy pincér vetett véget, akitől 10 milliót csalt ki és aki ezért most feljelentette. Letartóztatásakor Németh bevallotta, hogy a magyar kormánytól semmiféle megbízatása nem volt a konzulátus felállítására, hanem egész működése „egyéni akció” volt.

*** A gépember táncol.** A tudósok régi problémáját, az ideális gépembert valószínűleg hatalmasan a Metropolis című film, amelyet a héten mutat be az Opera-mozgó. Előttünk teremődik meg a gépember és még táncra is perdül.

Eugen D'Albert operát irt a gölemről. A leipzig-i Neues Theater az elmúlt vasárnap rendkívül nagy sikerrel adta elő Eugen D'Albert „Der Golem” című zenei drámáját, amelynek szövegét Ferdinand Lyon írta. A költeményben rabbi Löw varázsigékkel idézi fel a gölemet a földből, amelyben mint kökölösszus évszázadokon át feküdt. A drámában a gölem beszédét és érzéseit nem rabbi Löwtől, hanem annak szépséges nevelt leányától, Leától kapja. Az egész drámán végigvonul a gölem nyers, állati ösztöne és ereje, ahogy az az asszonyi lélek hatása alatt egyre megnemesül és kifinomodik. A szöveghez méltó módon igazodik a zene. A gölem megkéri Lea kezét és amikor a rabbi a kérést visszautasítja, tehetetlen dühében el akarja pusztítani Prága városát. Rabbi Löw egy varázsigével leánya életét veszi és egyúttal a gölemet is megfosztja lelkétől, amit voltaképpen Leának köszönhet. Ezzel megmentette Prága zsidóságát és a várost is. A darab a rabbinak e hősi gesztusával végződik. Lea szólószámai ragyogóak, erőteljesek és mélyek. A darab nagy sikerét Oszkár Braunnak, a zenekar dirigensének köszönheti. A gölemet Walter Zimmer, Leát Maria Janovszka játszotta kitűnően.

Staniol Lepage-nál Cluj. — Gyári raktár. Kérjen jegyzéket és ajánlatot. Staniol, pergament, viaszpapír, Wellpappe és minden hasonló cikkekről.

MORAVETZ
TIMISOARA-MINDEN-ZENEMŰVET-GYORRAN
OLCSÓN-ÉS-PONTOSAN-SZÁLLIT!

Hirdessen az Uj Keletben

SPORT

Temesvár eldöntetlenül végzett a budapesti válogatottakkal

Temesvár—Budapest 2:2 (2:1). A temesvári csapat szenzációs játékot produkált. Az Universitatea lett a kerületi bajnok-csapat

(Cluj-Kolozsvár, június 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az elmúlt vasárnap kimagasló sporteseménye Budapest és Temesvár válogatottjainak harmadszori találkozója volt a bánáti metropolisban. A Kinizsi által képviselt temesvári csapatnak sikerült ezúttal is megőrizni veretlenségét és győzelmétől — amely megérdemelt lett volna — csupán a bal-szerencse ütötte el. Az eredmény mindenképpen hízelgő a romániai sportra és elsősorban a Kinizsire, ha meg is állapítjuk, hogy nem a legjobb magyar csapat vendégszerepelt vasárnap Temesváron. Az U. biztosan győzött a Muresullal szemben, viszont a nagyváradi Törökvis váratlanul kikapott a szatmári outsidersétől és így kiesett a további bajnoki küzdelmekből. Részletes eredményeket alább adunk.

Temesvár. Temesvár válogatott—Budapest válogatott 2:2 (2:1). Az első percekben a pesti csapat támad és néhány gólhelyzet kiaknázatlanul marad a temesvári kapu előtt. A 16. percben Skvarek átadásából Orth fordulattal csudálatosan szép lövéssel megszerzi a vezetést. A 35. percben Semmler kiegyenlít, majd a 40. percben ugyancsak a kitűnő balösszekötő a vezetést is megszerzi, miután az egész budapesti védelmet sikerült kidriblizni. Szünet után Temesvár szüntelenül támad, de a 40. percben Skvarek gyengén

Cinema Opera — Metropolis?...

gurított labdája váratlanul utat talál a temesvári kapuba. A temesváriak és a mezőny legjobbjai, a kolosszális teljesítményt nyújtó Vogl volt, Hoksáry, Tanzer és Matek váltak még ki az együttesben kitűnő csapatból. Orth félgózzal játszott, de akcióiban felesillat kivételes tudása: gólja káprázatosan szép volt. Skvarek és Takács váltak még ki a vendégek közül, a fedezetsor és a védelem, különösen Kővágó gyengén funkcionáltak. Biri nem védhette a kapott gólokat. Biró Göbel (Bécs): Csapatösszeállítások:

Temesvár. Zombori, Steiner I.—Hoksári, Teszler—Vogl—Steiner II. Tanzer—Teleki—Wetzer—Zemler—Matek.

Budapest. Biri, Kővágó—Dudás, Einbaum—Kvasz—Nádler, Rémay III.—Takács—Orth—Skvarek—Opata.

Kolozsvár. Universitatea—Muresul 2:0 (2:0). A kerületi bajnokság döntőjét az U. hatalmas technikai és taktikai fölényben játszva, lépésben nyerte meg. A győztes csapat nem igen erőltette magát és így a játék csupán az első 30 percben volt élvezetes, később nagyon ellaposodott. Blaj és Bonciocat dr. voltak a góllövők, kivülük a bravurosan védő Lazar dr., a két Giurgiu, Ghilezan és Bonciocat dr. voltak jók az Universitateban, amelyet a szombaton feloszlott Victoria játékosai is megerősítettek. A Muresul kezdetleges futballt játszott és csalódást keltett, amelyet csak némiképp igazol két standard játékosának távolmaradása. Biró: Seliceanu.

Universitatea ifj.—Haggibbor ifj. 4:3 (2:1). Az ifjúsági bajnokság döntője, sajnos, a második félidőben eldurvult. A szenvedélyek ezúttal a tri-bünröl csaptak át a játéktérre és Negrutiu bíró kénytelen volt Varga, Surlasiu és Novac U. játékosokat kiállítani, Weiss Haggibbor-játékos súlyos sérüléssel vitték le a pályáról. A Haggibbor ifjúsági csapata igen szépen és nívósan játszott, különösen a Selig—Gombos bekkpár, Ordentlich, Bermann és Rosenfeld III. voltak jók. A győztes csapat legjobbjai Buga kapus volt.

Nagyvárad. Olimpia Szatmár—Törökvis 1:0 (1:0). A kerületi bajnokság döntője. A Törökvis pechhel játszott. A győztes gólt Szegedi lötte.

Külföldi eredmények:

Bécs. Admira—Brigittenau 5:0 (1:0). Az eredmény alapján Ausztria ezévi profibajnokságát az Outsider Admira nyerte meg, amely az osztrák futballsportban szerencsésen képviseli a legeredményesebb játékszísztemát.

Ferencváros—Rapid 3:3 (1:0).

A FAMILIA kenyérrel magas táperezénél fogva 25% megtakarítás érhető el

E rovatban közöl fel

Öffent

an Sr. Hochwolge
M.-Sigeth, der zu
werckstatt, nach
5—6000 Lei Spe

Die Le

CINEMA

Kedde

délutá

A F O

(A szerető árny
francia darabja
rendkívül mulá
dik:
Jegyek 10 lejű
Romania Artis
4 és előad

Kézdivásár

Pály

A kézdivásárh
község az üresed
közö állásra pály
Évi fizetés 36
felül Kovászna k
továbbá a nagyü
lön 3000 lei tis
Felhívtnak a
szerűten felszerelt
Hirschfeld Rezső
Az állás folyó
utazási költség o
térítve.

Kézdivásárhely

Gyer

könyv
ajánd
gyu k

Dániel könyve m
regénye: Jokli.
Sokolov: Uj zsid
földön. — Marto
Kabbalisták és
gólusz. — Paleszt

Leszállított ár

Heine: Bach
Fürth M.: Gyu
szido

Silbermann: Egy
lej h

Az olvasó könyve
könyv együttes

Megrendelhető

Nyílttér

E rovatban közöltékért a szerkesztőség semminemű felelősséget nem vállal

Öffentliche Danksagung

an Sr. Hochwolgeboren Herrn Samuel FUCHS in M.-Sighet, der zur Einrichtung unserer Schlosserwerkstatt, mehrere Werkzeuge im werthe von 5—6000 Lei Spendete.

כבודו ירבו בישרא

Die Leitung der Gewerbe Jeschiwa
Icld, jud. Somes

Kedden 28-án és szerdán 29-án
délután félhat és kilenc órákor

A FORGATAG

(A szerető árnyéka.) Hatalmas film, Charles M. Francia darabja után. 10 felvonásban. Az előadás rendkívül mulatságos Zigotto komédiával kezdődik: **Zigotto és a táncosnő.**

Jegyek 10 lejtől 45 lejig egész nap kaphatók a Romania Artistien színházi ügynökségnél Fötér 4 és előadás előtt az Opera pénztáránál

Kézdivásárhelyi Izraelita Hitközség

Pályázati hirdetmény

A kézdivásárhelyi (Targul-Sacuesc) izraelita hitközség az üresedésbe jött hitoktató, metsző-előimádkozó állásra pályázatot hirdet.

Évi fizetés 36,000 lei, természetbeni lakás, ezenfelül Kovászna község hozzájárulása (cca 12,000 lei), továbbá a nagyünnepeken való előimádkozásért külön 3000 lei tiszteletdíjban részesül.

Felhívtnak a pályázni kívánók, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket sürgősen nyújtsák be Hirschfeld Rezső címére, Kézdivásárhely.

Az állás folyó év augusztus 1-én elfoglalandó, utazási költség csakis a megválasztottnak lesz megterítve.

Kézdivásárhely, 1927. június 19-en.

Gyermekének

könyvet vegyen vizsga-
ajándéku. 10 zsidótár-
gyu könyvet 120 lejért.

Dániel könyve magyar fordításban. — Kiss József regénye: Jokli. — Zengő hárfá, (verses könyv). — Sokolov: Uj zsidó. — Panet: Utazásom a Szentföldön. — Marton: A zsidó nemzet Erdélyben. — Kabbalisták és csodatevők. — Gorelik: Cion és gólusz. — Palesztinai utmutató. — Tóra és cionizmus.

Leszállított áron kaphatja a következőket:

- Heine: Bacharachi rabbi (75 lei helyett) 55
- Fürth M.: Gyuri gróf (mesék és elbeszélések zsidó gyermekek részére) (75 helyett) 55
- Silbermann: Egy zsidó gyermek története (80 lej helyett)..... 50

Az olcsó könyvescsoport és a három leszállított áru könyv együttes ára 260 lej és portóköltség.

Megrendelhető: Uj Kelet könyvosztályában

Közgazdaság

Mennyi gabonát és élőállatot exportál Románia Csehszlovákiába

A terménybevételnél harmadik, az élőállatimportnál pedig a második helyen áll Románia

(Prága, június 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) A csehszlovák kereskedelemügyi minisztérium a napokban tette közzé statisztikáját az ország múlt évi külkereskedelmi forgalmáról. Ebből a statisztikából kitétnik, hogy

a mezőgazdasági termékek bevételénél Románia a harmadik helyen áll és előtte csupán Jugoszlávia és Magyarország szerepelnek nagyobb bevételi mennyiségekkel.

A román mezőgazdasági termények különösképpen a buza és tengeri, igen nagy keresletnek örvend a köztársaság területén. Az 1926. évi gabonakivitelben Románia 114,056 tonnával szerepel, amely 220 millió 683,487 cseh korona értéknek felel meg, vagyis több mint 1 milliárd és 100 millió lejnek. A bevételi vámok felemelése óta a többi szomszédos agrárállamokkal szemben Románia kedvező helyzetbe került, ami abból is kitétnik, hogy a román buza és liszt bevétele a vámok felemelése óta mintegy 138 millió cseh koronával emelkedett, amely arányban a konkurens államok gabonabevétele viszont csökkent.

Buzából Csehszlovákia 1926-ban összesen 212,855 tonnát importált 413,437,000 cseh korona értékben. Ebből Magyarország 110,589 tonnát, Jugoszlávia 64,724 tonnát, Románia 26,265 tonnát szállított. A román bevétel értéke 51,456,800 cseh korona, szemben az 1925. évi 162,000 cseh korona értékű bevétellel.

Rozsból a teljes bevétel 91,682 tonna volt 127,580,000 cseh korona értékben. Ebben Magyarország 49,688 tonnával, Németország 24,524 tonnával, Lengyelország 9,707 tonnával, Ausztria 3,823 tonnával, Románia 2,711 tonnával szerepel. A román bevétel értéke 2,818,000 cseh korona.

A zab összbevétele 23,865 tona 30,480,000 ck. értékben. Ebből Németország 9,937 tonnát, Magyarország 5,733 tonnát, Románia 1,507 tonnát szállított. A román bevétel értéke 1,854,000 ck., szemben az 1925. évi 13,526,000 ck. értékű bevétellel. Érdekes, hogy míg a többi terményekben 1926-ban lényegesen javult a román bevétel, a zabnál rendkívüli módon csökkent.

Tengeribevételből az összmennyiség 322,996 tonna, 375,500,000 ck. értékben. Ebből Jugoszlávia szállított 149,531 tonnát, Magyarország 101,304 tonnát, Románia 45,522 tonnát, 52,918,000 ck. értékben, szemben az 1925. évi 41,045,000 ck. bevétellel.

Buzaliszt teljes bevétele 219,044 tona volt, 697,046,000 ck. értékben. Ebben Németország 68,112, Magyarország 52,690, Románia 34,291

tonnával szerepel 102,589,000 ck. értékben, szemben 1925. évi 14,553,000 ck. bevétellel.

A gabonastatisztikánál is előnyösebb helyet foglal el Románia bevétele az élőállat kimutatásnál,

ahol Lengyelország után közvetlenül a második helyen áll Románia. 1926-ban 99,054 darab élőállatot exportált Csehszlovákiába, melyeknek értéke 153,611,615 cseh koronát tesz ki. Annak ellenére, hogy a bevételben Románia a második helyen áll, az 1925. évi bevétellel szemben csökkenés tapasztalható, még pedig 29 millió cseh koronával, ami annak tudható be, hogy a csehszlovák állattenyésztés az elmúlt év folyamán annyira megnövekedett, hogy a belföldi fogyasztásnak egyrészt képes volt kielégíteni, másfelől a román állatvitel konjunktúrája a nemzetközi, főleg a csehszlovák piacon bekövetkezett lanyhulás és magas védővámok folytán nem vehette fel a versenyt.

A biztosítási ügyek nemzetközi kongresszusa. Londonban e hónap huszonhetedikén a biztosítási ügyek megvitatása céljából nemzetközi kongresszust hívták egybe. A kongresszus elén Sir Josef Burus, a biztosítási technika legelismertebb szaktekintélye áll, aki megteremtője a biztosítási tudomány egészen új rendszerének. Munkássága nyomán a biztosítási tudományoknak Belgiumban, Amerikában, Franciaországban, Németországban és más modern államban egyesületet alapítottak. A biztosítási tudomány egyesületeinek ez már negyedik kongresszusa. A londoni kongresszus napirendjén a következő témák szerepelnek: 1. A népbiztosítás terén elért legújabb fejlődések. 2. Keresetképteleneknek biztosítási díjak fizetése életbiztosítási szerződés megkötése esetén. 3. Csoportbiztosítások. 4. A viszontbiztosítások legjobb technikai rendszerei. 5. A normális élet biztosítása. 6. A pénz elértéktelenítésének hatása az életbiztosítási szerződésekre. A kongresszus elé a különböző európai államokból körülbelül száz előterjesztést és levelet küldtek Nagybritániából, Kanadából, az Egyesült-Államokból, Japánból és Ausztráliából. Legtöbb referátumot a szocialis biztosítás témája körül terjesztettek be. A kongresszus első tanácskozásán a skandináv országok képviselői a népbiztosításról tettek jelentést. Az amerikai delegátusok a rokkant biztosításról referáltak és gyakorlati példák hosszú sorát vonultatták föl.

Pergamen

Óriási választékban LEPEGE-nál Kvár

Kérjen mintát és ajánlatot.

Tőzsde

A iac lanyha üzletellen.

Devizák	Kolozsvár	Zürich		Páris	Buka-rest	Buda-pest	Bécs	Prága	New-york
		nyitás	zárlat						
Zürich	3140—3150	—	—	491 ¹ / ₂	3240	11042	13670	650	1925
Newyork ..	167—167 ¹ / ₂	51962	51996	2553	168	57360	71010	3375	—
London	817—819	252380	252320	12402	816	278620	3448 ¹ / ₄	16392	48568
Páris	660—670	2035	2035	—	660	2247 ¹ / ₂	2782 ¹ / ₂	13250	39162
Milano	970—980	3050	2985	14750	975	3290	4087	19462	575
Prága.....	496—498	1540	1540	—	498	169870	2103	—	296 ¹ / ₄
Budapest ..	2940—2950	9062 ¹ / ₂	9060	—	2940	—	12370	588 ³ / ₄	—
Belgrád	—	913 ¹ / ₂	91350	—	305 ¹ / ₂	1009	124850	5936	176
Bukarest ..	—	310 ¹ / ₂	310 ¹ / ₂	1530	—	343	42470	2020	59 ³ / ₄
Varsó	—	58	5800	—	1900	6415	7935	377	—
Bécs	2370—2380	7312 ¹ / ₂	731250	—	2370	8072 ¹ / ₂	—	475	—
Berlin	3990—4000	12312	12313	—	3990	13597	16825	79980	—

Száz lej árfolyama: Zürich (utó) 310¹/₂, Páris 1530, Budapest 343, Bécs 42470, Prága 2020.

APRÓHIRDETESEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Alláskeresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelzés levelet csak úgy továbbítunk ha portóbélyeg mellékelve van. **Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.**

Kereskedők figyelmébe!

Ajánlok Erdélyszerte elismert **כשר ארמ.** a nagyváradi rabbinátus által Hechsherrel ellátott, legtisztábbán kezelt és frissen olvasztott

libazsirt

Friedmann Sámuel — Oradea-Mare
Cuza Voda 6.

Textil és fűszerben jártas egyén állást keres szombat megtartásával. Cim a kiadóban. 2852

Külfönbjératu butorozott szoba jul. 1-re kiadó. Cim a kiadóban.

Elzűstöt a legmagasabb napi aron vásárola

Tacâmul

ezüstáru és evőeszközugyár, Cluj, Str. Jorga 11-a.

Pénztárnoknői vagy más hasonló irodai állást keres román, magyar, német nyelvet beszélő intelligens fiatal zsidólány, szombat megtartásával. Cim a kiadóban.

Metropolitól félpercnnyire egy félig kész ház eladó. Értekezni Str. Baron L. Pop. 10. sz. Fraternitas-nyomda

Legjobban tisztít férfi szalma- és panama-

kalapokat FEHÉR

Str. Memorand. 21. (v. Unió-u.)

Gheorgheniben (Csik-megye) jó kóser házikoszt kapható Berkovits nővéreknél. Városház-ucca 9. 2849

Értesítés

Szvetter-kötő tanfolyamomat

junius 1-én megnyitottam. Szvetterkötésre bárkit rövid idő alatt tökéletesen kitanítok.

R. Brenner
svetтер gyára Satumare Str. Aureliana (Tompa-u.) 19.

Róth

cipésznél Szép-u. 8. sz. alatt készülnek a legújabb divatu cipő-különleges-ségek

1 butorozott szoba 2 izraelita fiatalember részére július hó 1-től kiadó. Ugyanott teljes étkezés is kapható. Cim a kiadóban. 2853

Megvétele kerrsek egy nyeret, egy pár hámot és két kocsilámpát. Érdeklődni Matasaru, Str. Iuliu Maniu (Szentegyház-u.) 39.

8-10 tehén részére istálló kiadó. Cim a kiadóban.

Nagy raktárkészlet miatt elad legdivatosabb **női kalapokat 250 leitől.**

Női és férfi kalapokat gyárt, fest, tisztít és formál legújtanosabban és pontosan. Giradi és pagama kalapokat 24 órp alatt hóféherre tisztít

Hecht

kalapüzem. — Cluj Egyetem-u. 3. sz. Flókja Dej, Kovács S.-u. 1.

Használt jókarban levő gipszes és gipsztöltésre alkalmas zsákok bármilyen mennyiségben veszek. — Hirsch József, Turda, a „Fabrica de Gips Moldovenesti“ bérloje. 2832

Kolozs sósfürdőn **כשר** vendéglő nyílik meg jul. 5-én. Szives pártfogást kér Manduláné.

Belvárosban, főutcán egy kapualatti különbejáratu

szoba

irodának vagy lakásnak azonnal kiadó. Értekezni Cal. Victoriei 22. csemegeüzlet

Kiadó különbejáratu butorozott szoba a Metropol mellett. Cim a kiadóhivatalban.

Román, magyar, német nyelvet bíró, kereskedelmi végzett fiatalember állást keres. Cim a kiadóban.

Iskolai szünetre német és héber tanórákat adni megyek házhoz. Érdeklődni „Pedagogus“ jeligen a kiadóhivatalnál.

Keresek jól főző zsidó szakácsnét azonnali belépésre. Agentura Comerciala, Braşov, Tehénpiac.

Belvárosban különbejáratu, csinosan butorozott szoba azonnal olcsón kiadó. Cim a kiadóban.

Targu-Mures, főtér legjobb helyén 20 év óta fennálló divatüzlet berendezéssel, áruval, esetleg anélkül is eladó. Cim a kiadóhivatalban

דאס ווילנער ש"ס און מדינה שמואל דוד היימאן האט געוואונען נומ' 910 אויסגעשפיעלט געגען דרההויז דקאלאמע אין קאלאשוואר.

Tennis nadrág 500 L.

Vászon-öltönyök

Lüster-saccók

NEUMANN M. Cluj férfi- és fiu-ruha áruháza, Piata Unirii 14.

A FIATALSÁG SZÉPSÉGÉT ÉS ŐDESEGÉT FOKOZÓ ÉS MEGŐRZŐ KIZÁRÓLAG A FELÜLMULHATATLAN

PERLE DE PARIS

JOCKEY CLUB

FLEUR D'ELITE

ETOILE DE FRANCE

LADY

EALX DE COLOGNE ÉS ILLATSZER HASZNÁLATA UTJÁN LEHET

Villa Speranza **אורי panzio** Szováta a fürdő

borotva borotvaszappan borotvafelő szij borotvaecset

„UNICUM“ Kun, Cluj,

Jacobus

kelmefesték

gyapjú felgyapjú gyapjú felgyapjú felselyem kelmek festésére

Vezérképviselő Romániában

IS KOFFLER & CO

Bucarest Oiluz N°5

Zsák és ponyva

eladás és kölcsönzés.

Kárpitos kellékek, zs'negek, kertiernyők, szalmazsákok

Boskovics József, Cluj

Str. Regina Maria 15. Telefon 910.

Szenzációs könyvujdonság!

H. G. WELLS

A művészetek fejlődése a legrégebb időkől a mai napig

Ára félbörkötésben 640 lei.

Kapható az Uj Kelet könyvosztályában

Pianinók

Hoffmann, Lauberg és Gloss, Lunner stb. stb. gyártmányok.

Zongorák

Bösendorfer, Wirth, Hoffmann, Produktiv, Genossenschaft, Lunner stb. előnyös kötés folytán, igen olcsó árban kerülnek eladásra

részletre is.

Intézeteknek, tanároknak árkedvezmény.

Rosenberg,

zongorarakatár, Cluj, C. Victoriei 5.

Szováta fürdőn

a mult évben megnyílt s kitünően bevált **כשר ארמ. uri panzio** a villa SPERANZA-ban lényeges átalakításokkal, ezidén már

junius havában megnyílik.

Elismerten elsőrangú konyha, csukott veranda. Bejáró vendégeknek külön étterem.

Felvilágosítással és kívánatra prospektussal szolgál, előjegyzést elfogad **dr. Krausz Józsefné,** főrabbiné, Diciosanmartin (Dicsősztmárton)

önborotváló készülék önborotváló pengék acéláruk felülmulhatatlanok

UNICUM

Calea Victoriei 2. szám

Szerkesztőség, kiadó hivatal és nyomda Cluj-Kolozsvár, St. Baro L. Pop (Brassai-utca), 1

Telefon: Szerk. és kiadóhivatal 9-77

Es. N. Sz. — — — 2- Egyes szám ára pály udvaron és vidéken 51. Bukarestben is 51

1927 június 30 Csü

Ne

Széljegyzés

A választási kampuszenkivel, de különösen szemben a lojális ellenkedtünk és még csak tunk senkivel, mert vokálni a zsidó tábor akartuk kétségbevonni akik velünk ellentétedenek. Feltételeztük, nem értünk vele egy ság érdekében teszik. társunktól a jövőben kerülni fogjuk a testha okunk volna ellen sabb és harciasabb álláspontunk azonban abban, hogy a tuloldtámadásokat illő form Meg kell ezt tennüzság érdekében, de választók tömegei e vezettessenek.

Fildermann dr., az bukaresti elnöke ma dé beszédet tartott a kotermben. E beszéd sőtést tett, amelyek megjegyzés nélkül. hallgatósággal, hogy feszítéseket tett, hoegységesen induljon ez azonban meghiusösszehívott értekezlet kijelentették, hogy öa nemzeti parasztpár azért jár külön utakoták nem elégedtek egy mandátummal.

Dr. Fildermannak szölvá téves. A dolog ditva igaz. Ama bizony ezt a kérdést tárgyalta Fildermann egyszerüentumot kötött a liberá feltételek mellett. A sokkal dr. Fildermann ségére folytatta, anélkzetesen kikérte volna ságának véleményét. dr. Fildermann vezeté rült szöba abban a fo a zsidóság a liberális dermann fait accompli megkötött paktumot t lött még vitának sinos Ezt látva, az Erdél képviselői kijelentették illétkes intéző szerve nem fogadhatják el a mert az erdélyi zsidó nélkül szembe a nemz az erdélyi románság s amellyel a Zsidó V óta küzd karöltve a de zelméért. Az erdélyi hogy meg kellett volna lehetséges a ne ország egész zsidóság kartellt kötni. Dr. Filó hogy őt nem befolyá Választási Blokk bármi